

آشنایی با نحوه پایان نامه‌نویسی و دسترسی به مراجع تأمین منابع

دکتر زهرا دیانتی دیلمی

معمولاً مهمترین دلگرنای دانشجویان در مقطع‌های تحصیلات تکمیلی، به سرانجام رساندن موفقیت‌آمیز کار پژوهشی است.

اولین و به نوعی دشوارترین مرحله، یافتن موضوعی است که می‌خواهیم درباره آن تحقیق کنیم. برای یافتن موضوع تحقیق، لازم است دانشجویان از همان مقطع‌های پایینتر (دوران کارشناسی) یا همان ترم اول ورود به دوره کارشناسی ارشد با مطالعه مقاله‌های چاپ شده در مجله‌های داخلی و خارجی ذهنیتی روشن از وضعیت حرفه حسابداری و موضوعهای روز و مورد بحث حرفه پیدا کنند. برای نمونه مجله‌های داخلی که می‌توانند در این زمینه کارآمد باشند عبارتند از:

مجله‌های دارای درجه علمی پژوهشی	
دانشکده مدیریت دانشگاه تهران http://journals.ut.ac.ir/page/journal-main-page.html?jourId=29	بررسی‌های حسابداری و حسابرسی
دانشکده مدیریت دانشگاه تهران http://journals.ut.ac.ir/page/journal-main-page.html?jourId=36	تحقیقات مالی
دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی دانشگاه شیراز http://www.shirazu.ac.ir/index.php?page_id=4175	پیشرفتهای حسابداری
دانشگاه اصفهان http://uijs.ui.ac.ir/far/	پژوهشهای حسابداری مالی
دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه شهید باهنر کرمان http://www.uk.ac.ir/DanModVaEgh/	دانش حسابداری
انجمن حسابداری ایران http://www.iranianaa.ir/fa/accounting%20research.html	تحقیقات حسابداری
مجله‌های دارای درجه علمی - ترویجی	
دیوان محاسبات کشور http://www.dmk.ir/08_01.html	دانش حسابرسی
سایر مجله‌های مرتبط	
دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی http://maf.atu.ac.ir/Pajooohesh/nashriyeh_hesabdari.aspx?lang=Fa	مطالعات حسابداری
سازمان حسابرسی http://www.hesabras.org	حسابرس
انجمن حسابداران خبره ایران http://www.iranianica.com/site/601/default.aspx	حسابدار
انجمن حسابداری ایران http://www.iranianaa.com/fa/issues.html	دانش پژوهش حسابداری
معاونت هماهنگی و نظارت مالی سازمان مدیریت توانیر http://www.tavanir.org.ir/farsi/nashrieh/mali/default.htm	حسابداری برق
جامعه حسابداران رسمی ایران http://www.iacpa.ir/tabid/160/articleType/CategoryView/categoryId/6/-.aspx	حسابدار رسمی
مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران http://database.irandoc.ac.ir/DL/search/	چکیده پایان نامه‌های ایران

در مورد مجله‌های خارجی نیز می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

مجله های خارجی	
American Accounting Association http://aaahq.org/pubs/acctrev.htm	The Accounting Review
American Accounting Association http://aaahq.org/pubs/horizons.htm	Accounting Horizons
CMA Candada http://www.managementmag.com/	CMA Management
ICAEW http://www.accountancymagazine.com	Accountancy
AICPA http://www.journalofaccountancy.com/	Journal of Accountancy
CICA http://www.camagazine.com	Ca Magazine

همواره توجه داشته باشید که بهترین موضوعها، آنهایی هستند که بتوانند مشکلی از مشکلات موجود را برطرف کنند یا به پیکره علمی این رشته بیفزایند و باعث غنای آن شوند. اگر با دیدی جستجوگر موضوعها و اخبار حرفه را دنبال کنیم، و اگر با دیدی نقادانه به هر آنچه به نوعی به حسابداری مربوط می‌شود بنگریم و به دنبال بهبود وضع موجود و دادن ایده‌ای جدید باشیم، حتماً با اختصاص زمانی مناسب برای جستجو و تامل و اندیشیدن می‌توانیم موضوعهای متعددی برای تحقیق بیابیم. در این مرحله چه بسا سوالهایی به ذهنمان برسد که می‌توانیم مبنای کار تحقیق خود قرار دهیم و برای یافتن پاسخ آنها دست به پژوهش بزنیم.

پس از انتخاب موضوع، به جستجو در پایگاههای اطلاع‌رسانی خواهیم پرداخت. تا ببینیم چه مقاله‌ها و تحقیقاتی قبلاً در این زمینه انجام شده است و آیا حرف جدیدی برای گفتن خواهیم داشت یا خیر.

برای بررسی و گردآوری مقاله‌های فارسی یکی از بهترین راهها استفاده از نرم‌افزار «نمایه» است که در کتابخانه اکثر دانشگاههای کشور از جمله دانشگاه تهران و دانشگاه تربیت مدرس وجود دارد. با کمک این نرم‌افزار می‌توان متن کامل تمامی مقاله‌های چاپ شده در مجله‌ها و روزنامه‌های داخلی را مشاهده و در قالب پی‌دی‌اف (pdf) آنها را ذخیره کرد. در ضمن می‌توانید با مراجعه به بانک اطلاعات نشریات کشور به آدرس اینترنتی (<http://www.magiran.com>) و پس از ثبت نام و اشتراک، از خدمات این بانک اطلاعاتی نیز استفاده کنید.

در مورد تحقیقات خارجی می‌توان به پایگاههای اطلاعاتی زیر که امکان دسترسی به آنها نیز در کتابخانه اکثر دانشگاههای کشور از جمله دانشگاه تهران و دانشگاه تربیت مدرس وجود دارد، مراجعه کرد.

ProQuest	http://proquest.com
emerald	http://www.emeraldinsight.com
Ebsco	http://web.ebscohost.com/ehost/search
Science Direct	http://www.sciencedirect.com
Springer	http://www.springerlink.com

جدول زیر نیز راهنمایی سودمند برای جستجوی سریعتر و دستیابی به منابع در اختیار شما قرار می‌دهد:

http://www.ssrn.com	مقالات خارجی (Social Science Research Network)	دسترسی رایگان به متن کامل مقاله‌های علمی پژوهشی
http://www.sid.ir	مقالات داخلی (پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: سایت وابسته به جهاد دانشگاهی که در آن امکان دسترسی به متن کامل مقالات چاپ شده در مجله‌های علمی پژوهشی داخل کشور وجود دارد.)	
www.irandoc.ac.ir	پایان‌نامه‌های داخلی (تنها تا ۲۵ صفحه اول رایگان است و برای مشاهده مابقی صفحات نیاز به مراجعه حضوری به مرکز مدارک علمی ایران است که آدرس آن خیابان انقلاب-نیش فلسطین جنوبی است).	دسترسی به متن پایان‌نامه‌ها
http://proquest.com	پایان‌نامه‌های خارجی (برای استفاده از خدمات این مرکز لازم است از طریق کتابخانه مرکزی یکی از دانشگاه‌های داخل کشور نظیر دانشگاه تهران یا دانشگاه تربیت مدرس اقدام کنید تا امکان دریافت متن کامل مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های خارجی را داشته باشید)	

بعد از بررسی کامل تحقیقات قبلی باید موضوع / سئوالهای تحقیق در چارچوب فرضیه (هایی) مطرح شود. فرضیه در واقع حدس زیرکانه‌ای است که محقق درصدد است تا با کمک روشهای آماری به بررسی آنها بپردازد.

فرضیه تحقیق باید گویا و مختصر و مفید بوده، دو پهلو نباشد و امکان بررسی آماری آن وجود داشته باشد. در مرحله بعد لازم است جامعه نمونه و دوره زمانی تحقیق مشخص شده و با تعیین متدولوژی تحقیق ابزار مورد استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل آماری آنها معین شوند. اینها مقدمات تهیه طرح پژوهشی است.

به‌طور کلی فرم طرح پژوهشی بدین صورت است که در یک یا دو صفحه اول مشخصات کلی طرح تحقیق و نیز نام و آدرس دانشجو و نام استادان راهنما و مشاور نوشته می‌شود. در صفحات بعد معمولاً به ترتیب، عنوانهای زیر وجود دارد که باید به‌وسیله دانشجو پر شوند:

- چکیده
- واژه‌های اصلی
- نوع تحقیق
- هدفهای تحقیق
- سابقه و ضرورت انجام تحقیق
- تعریف مسئله و بیان سوالهای تحقیق
- فرضیات تحقیق
- هدفها
- کاربردهای تحقیق
- استفاده‌کنندگان از نتیجه پایان‌نامه / رساله (اعم از مؤسسه‌های آموزشی، پژوهشی، دستگاههای اجرایی و غیره):
- جنبه جدید بودن و نوآوری طرح در چیست؟
- روش انجام تحقیق و ابزار گردآوری اطلاعات
- جامعه آماری و تعداد نمونه (در صورت لزوم)
- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
- تعریف واژه‌های اصلی

• جدول زمانبندی مراحل انجام تحقیق (از زمان تصویب تا دفاع نهایی)

• فهرست منابع و مأخذ

دانشجو لازم است که طرح پژوهشی خود را در اختیار استاد راهنمای خویش قرار دهد تا نظرهای تکمیلی او بر روی طرح اعمال شود. لازم به ذکر است که چون در خاتمه تحقیق و پیش از دفاع، طرح پژوهشی دانشجو همراه با یک نسخه کامل از پایان نامه‌اش در اختیار استاد داور قرار می‌گیرد، بنابراین می‌بایست در نگارش طرح پژوهشی نهایت دقت را داشت که در نهایت تناقضی بین پایان نامه و طرح تصویب شده وجود نداشته باشد. پس از تایید استاد راهنما، طرح پژوهشی به تحصیلات تکمیلی دانشکده داده می‌شود و در صورت تصویب در گروه، دانشجو می‌تواند کار تحقیقی خود را رسماً شروع کند.

از این زمان به بعد وارد مرحله پایان نامه‌نویسی می‌شویم که در واقع گسترش یافته همان طرح پژوهشی تصویب شده است. برای مشاهده نمونه فرم پایان نامه کارشناسی ارشد و نحوه نگارش آن می‌توانید به آدرسهای زیر مراجعه نمایید:

فرم‌ها / تحصیلات تکمیلی <http://farsi.ses.ac.ir>

آیین‌نامه‌ها و شیوه‌ها / پژوهشی / فارسی <http://www.modares.ac.ir>

پس از اتمام نگارش پایان نامه باید توجه داشت که هنوز کار تحقیق تمام نشده است و باید نتایج آن به صورت مقاله برای اطلاع دیگران منتشر شود. برای این منظور ابتدا باید با توجه به موضوع تحقیقی که انجام گرفته لیستی از مجله‌هایی که مرتبط با این موضوع هستند تهیه کرده و بعد با مطالعه راهنمای نگارش مقاله که در ابتدا یا انتهای هر مجله وجود دارد، مقاله یا مقاله‌هایی از پایان نامه استخراج شده و به دفتر مجله مورد نظر تحویل داده شود تا مراحل داوری و اصلاح و چاپ آن انجام گیرد. فهرست مجله‌های علمی پژوهشی وزارت علوم تحقیقات و فناوری در آدرس زیر موجود است:

کمپسیون بررسی نشریات علمی / مرکز برنامه‌ریزی و سیاستگذاری پژوهشی <http://www.research.gov.ir/portal>

همچنین اگر بخواهید بدانید که آیا مجله‌ای جزو مجله‌های **موسسه اطلاعات علمی (ISI)** محسوب می‌شود یا خیر، بهترین راه این است که به آدرس اینترنتی زیر مراجعه و نام دقیق مجله مورد نظر را در قسمت «جستجو» وارد کنید. در ضمن در قسمت «Search Type» گزینه «Full Journal Title» را انتخاب نمایید. اگر مجله مورد نظر جزو مجله‌های موسسه اطلاعات علمی باشد مشخصات آن نمایش داده می‌شود.

<http://Science.thomsonreuters.com>

نکته پایانی اینکه، بهترین راه برای یافتن مجلات

خارجی معتبری که احتمال چاپ مقاله

در آن بیشتر خواهد بود، این است

که با نگاه به عطف مقاله‌هایی که در

ادبیات تحقیق از آنها استفاده شده

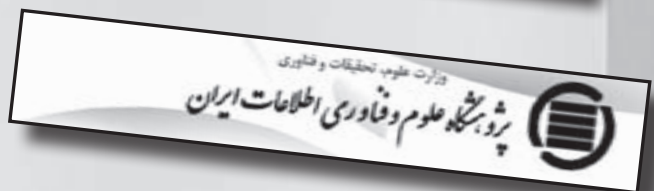
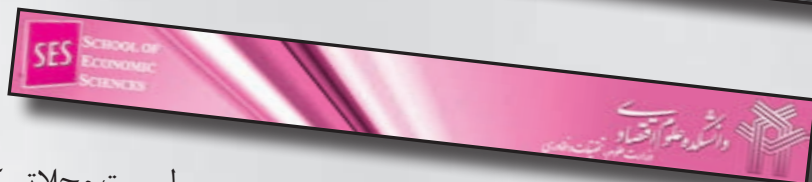
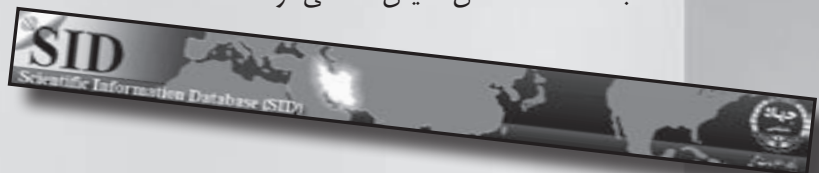
لیست مجلاتی که مقاله‌هایی مرتبط با موضوع تحقیق

را چاپ می‌کنند، استخراج و بعد با بررسی ضریب تأثیر این

مجلات (JCR) که بیانگر میزان موارد ارجاع به مقاله‌های

آن مجله یا مجلات مورد نظر می‌باشد، مجله مورد نظر

برای ارسال مقاله انتخاب شود.

چگونه کتابهای مورد نیاز خود را بیابیم؟

برای یافتن کتاب لاتین مورد نیازتان یکی از بهترین راهها جستجو در پایگاه «گوگل بوک» به آدرس (<http://books.google.com>) است. در صورتی که از سرعت اینترنت بالایی برخوردار هستید در این پایگاه امکان مشاهده متن تقریباً کامل اکثر کتابها (بدون امکان کپی گرفتن) هست. در ضمن پایگاههایی نظیر **گیگاپدیا** (<http://gigapedia.org>)

وجود دارند که در آنها متن کامل بعضی از کتابهای خارجی به طور مجانی در دسترس است. همچنین شما می‌توانید از طریق دفترهای انتشارات بین‌المللی نظیر مک‌گرو هیل یا جان وایلی که در ایران نمایندگی دارند نیز اقدام به سفارش کتاب مورد نظرتان نمایید. اگر هیچکدام از این راهها به نتیجه نرسید، می‌توانید به **مرکز مدارک علمی ایران** واقع در خیابان انقلاب، ابتدای فلسطین جنوبی، بخش تامین و سفارشات از خارج از کشور مراجعه کنید. اگر کتاب مورد نظر شما در کتابخانه بریتانیا باشد با پرداخت وجه مربوط به هزینه پست و کپی کتاب، بعد از حدود ۱ ماه

می‌توانید به کپی کتاب مورد نظرتان دسترسی پیدا کنید. راه دیگر این است که با تهیه یک کارت اعتباری بین‌المللی (نظیر ویزا کارت) از صرافی‌های معتبر در داخل کشور، و پرداخت الکترونیک وجوه مربوط به کتابهای مورد نظر خود نسبت به خرید آنها از طریق پایگاههای فروش اینترنتی کتابهای خارجی نظیر آمازون (amazon.com) اقدام کنید.

برای یافتن کتابهای فارسی مورد نیازتان نیز می‌توانید از **نرم‌افزار سیمرغ**، که در اکثر کتابخانه دانشگاههای کشور موجود است و یا پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران (<http://lib.ir/LibView>) استفاده کنید که به شما امکان جستجو در ۳۸۷ ر ۴۱۰ ر ۵ عنوان از ۲۲۷ کتابخانه کشور را می‌دهد. در ضمن شبکه ملی کتابخانه‌های دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی و فناوری ایران نیز شبکه کتابشناختی ایران است که شامل کتابهای فارسی و غیرفارسی بوده و در کتابخانه‌های دانشگاهها، مراکز تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران موجود هستند. از این شبکه می‌توان برای شناسایی آثار کتابشناختی و امانت بین کتابخانه‌ای استفاده کرد.

بهترین راه برای یافتن مجلات خارجی معتبری که

احتمال چاپ مقاله در آن بیشتر است

نگاه به عطف مقاله‌هایی است که

در ادبیات تحقیق خود از آنها استفاده کرده‌اید

شاید این گونه به نظر می‌رسد که اصل تداوم فعالیت‌های مالی که در حسابداری جاری و ساری است، در امور فرهنگی نیز صادق است، یعنی اگر ما رسمی را پذیرفتیم، امکان ترک آن رسم مقدور نیست، تا زمان فرارسیدن مرگ که ما ناخواسته ترک عادت کنیم. البته یک راه دیگر نیز وجود دارد، آن هم تغییر خود است.

همیشه این سوال در ذهن نگارنده مطرح بوده که این چه فرهنگی است عمری را به مدح و ستایش مردگان می‌پردازیم، اما برای زندگان شمشیر از رو می‌بندیم. استادان مالی آگاهند که امروزه امور مالی از عرصه مهندسی (مهندسی مالی) گام به وادی فیزیک (فیزیک مالی) نهاده، پس چرا ما نباید این تغییر را در خود به وجود بیاوریم. گویند که در اقصی نقاط جهان پله را می‌شناسند اما در داخل برزیل مردمانش بهترین نویسندگان خود را نمی‌شناسند، یا اگر بشناسند بعد از مرگشان است. ما مردمانی با فرهنگی غنی و کهن نباید چنین باشیم که گفته شد. پس اگر کاری کنیم که هوشمندانه باشد، هیچ اشکالی ندارد، حتی اگر دیگران ما را سرزنش کنند. قدر مفاخر جامعه را دانستن، به زمان حیات آنها، از آن نوع کار هوشمندانه است که بعدها آثارش آشکار خواهد گشت.

از زنده‌ای می‌گوییم که، علم را نه به گفتار، بل با عمل، به دیگران می‌آموزد. عشق او به فراگیری علم را می‌توان به مثابه تشنه‌ای در بیابانهای خشک و سوزان تشبیه کرد. در تعریف ویژگی‌های او ذهنم قاصر از توصیف شأن و جایگاه این بزرگوار است؛ گرچه واژگانی یافتیم، اما نه با رضایت دل، بل با قبول به ناچار؛ مرتبه علمی ایشان «حدی است که حد ندارد»، حد علمی، تلاش، پشتکار، فروتنی،... ایشان نهایت ندارد.

در بعد استادیش بگویم، قلم خجل از نگارش واژگان عاریتی است؛ از فروتنی‌اش بگویم، درختان پر بار سرافکنده از سربه‌بری‌اش هستند، از دانشش بگویم که...

آنانی که دستی آشنا در امور حسابداری دارند حتماً می‌شناسندش به نیکی و درستکاری، و بر من خرده خواهند گرفت بسیار، که چرا او را این چنین خرد توصیف کرده‌ام. پیشاپیش از اینکه ایشان را خرد توصیف نموده‌ام عذرم را پذیرا خواهید بود. البته یادمان نرود که نسبت هزینه آموزش و تحقیقات به ارزش افزوده در جامعه کهن ما که به آن فخر می‌فروشیم کمتر از نیم درصد است؛ که تا به نرخ استاندارد بیش از نیمی دیگر را باید به آن بیفزاییم تا یاد بگیریم که از مفاخر خود چگونه ستایش کنیم. پس اگر خرده‌ای در تعریف مفاخرمان وجود دارد ضعف در دانش نگارنده است. یادمان نرود که این نسبت نگاهمان را معطوف می‌کند به خزان تا به بهار دل‌انگیز، به میوه تا به باغ.

ایشان کسی نیست و نمی‌تواند باشد جز **استاد مصطفی علی مدد**. هر کس به امید برگرفتن توشه‌ای برای آینده، با ایشان همدم و همکلام شود بی‌شک شیفته خلق و خوی و رفتارشان می‌گردد.

خرده نمی‌گیرم از نشریه حسابرس که چرا پنجره‌ای باز نمی‌کند برای این عزیزان تا بیشتر بشناسدشان آنانی که نشناختندشان به درست، گرچه هر از چندگاهی در وصف مفاخر حسابداری که ما را با این نسبت کوچک تنها گذاشته‌اند، مطالبی کوتاه و مفید توسط برخی عزیزان شیفته‌ی آن از میان رفتگان قلم‌فرسائی می‌گردد و بعد به بوته فراموشی سپرده می‌شوند.

به امید افزایش نسبت مورد اشاره که قدرت جادویی آن به‌گونه‌ای است که می‌تواند جایگاه مطلوبی برای یک کشور در سطح جهان تعیین نماید و پنجره‌ای نو برای مفاخر حسابداری این مرزوبوم بگشاید.

این نوشته را با شعری از استاد ارجمند آقای دکتر **باباجانی** به پایان می‌برم:

نوتر شود گل اگر بیشه نو شود

آید بهار و پیراهن بیشه نو شود

زیباتر آنکه در سرت اندیشه نو شود

زیباست روی کاکل سبزه کلاه نو

